

Ornitologická pozorování na Tovačovsku v roce 2012

*Ornithological observations on Tovačov area in the year 2012*Jiří Šírek ¹⁾¹⁾ Tržní náměstí 63, 752 01 Kojetín, e-mail: jirka.sirek@seznam.cz**Šírek J. 2013:** Ornitologická pozorování na Tovačovsku v roce 2012. / *Ornithological observations on Tovačov area in the year 2012*. Zprávy MOS 71: 69–75.

V článku jsou zveřejněna ornitologická pozorování, údaje o početnosti a hnízdění vzácnějších druhů ptáků se zřetelem na vodní ptáky v okolí Tovačova, okres Přerov, Olomoucký kraj za rok 2012. Celkem bylo v Tovačově do konce roku 2012 zaznamenáno 301 druhů ptáků.

The article summarizes ornithological records from the Tovačov area in 2012. A total of 301 bird species were recorded in this area. The author mentions both breeding and migrating species, in particular waterfowl species.

Keywords: birds, records, Tovačov, birding area

ÚVOD & METODIKA

Přehled ornitologických pozorování na Tovačovsku v roce 2012 navazuje na publikované přehledy z let 2006–2011 (ŠÍREK 2007–2008, 2009, 2010, 2011, 2012). Stručný popis lokalit na Tovačovsku uvádí ŠÍREK (2012). Měsíční souhrny byly v průběhu roku 2012 pravidelně a podrobně publikovány na ornitologickém webu Klubu 300 (www.klub300.cz). Následující přehled přináší data o výskytu vzácnějších druhů a přehledy početnosti s uvedením maximálních počtů podle jednotlivých měsíců (pokud byly známy) u druhů běžnějších. Zmíněny jsou i údaje o hnízdění u některých druhů. Z důvodu přehlednosti textu většinou uvádím u jednotlivých pozorování jen jméno prvního pozorovatele, resp. prvních pozorovatelů u skupinových pozorování. U soubornějších přehledů podle jednotlivých měsíců se většinou jedná o výsledky měsíčních sčítání autora, případně data z faunistických databází www.birds.cz a www.birdwatcher.cz. Bližší a podrobnější informace jsou uvedeny přímo v těchto databázích. Druhy, jejichž výskyt podléhá schválení faunistickou komisí ČSO nebo jsou touto komisí registrovány, jsou podtrženy. U druhů, jejichž pozorování bylo akceptováno faunistickou komisí ČSO, je za jejich zvýrazněným názvem zkratka FK. Taxono-

mie a názvosloví se řídí doporučením britské faunistické komise BOURC, a její taxonomické podkomise, publikovanými průběžně v časopise Ibis.

VÝSLEDKY**Pozorování****Berneška bělolící** (*Branta leucopsis*)

26.12.: 1 ex., pak 27.–28.12. na poli u Oplocan (Šírek)

Labuť zpěvná (*Cygnus cygnus*)

ptáci bez límce: 15.1.: 1 ad. (Šírek), 3.3.: 4 ex. (Doupal, Maton), 4.3.: 3 ex. (Šírek), 10.–12.3.: 4 ex. (Šírek, Doupal), 15.–16.3.: 3 ex. (Šírek, Šafránek, L. Novák), mezi 16. 4.–30.6. se zdržovala 1 ad. F se žlutým límcem 7R42., „Zpěvanka“, ojedinelé ještě 27.12. (Šírek a jiní)

Labuť velká (*Cygnus olor*)

maxima: I.: 8 ex., II.: 36 ex., III.: 75 ex., IV.: 100 ex., V.: 105 ex., VI.: 116 ex., z toho 4 páry vodí pull. (3 na Hradeckém ryb., 1 na Donbase), VII.: 100 ex., VIII.: 115 ex., IX.: 190 ex., X.: 252 ex., XII.: 55 ex.

Husa velká (*Anser anser*)

maxima: I.: 10 ex., II.: 10 ex., III.: 120 ex., IV.: 30 ex., V.: 10 ex., 11.5.: 1 pár vodí 6 pull., 22.6.: 1 ex., VIII.: 26 ex., IX.: 3 ex., X.: 16 ex., XI.: 2 ex., 2.12.: 70 ex.

Husa polní (*Anser fabalis*)

3.1.: 43 ex. (Šírek), 7.1.: 85 ex. (Střiteský, Šírek),
15.1.: 17 ex. (Havránek), 22.1.: 22 ex. (D. Lučan),
3.3.: 2 ex. (Doupal, Maton), 4.3.: 77 ex. (Doupal),
22.3.: 2 ex. (Šírek), 14.–29.4.: 1 ex. (D. Lučan, Doupal,
Šírek), 10.11.: 1 ex. (Goebel), 13.11.: 15 ex. (Šírek)

Husa běločelá (*Anser albifrons*)

1.1.: 3 ex. (Greplová, 15.1.: 33 ex. (Šafránek),
21.1.: 14 ex. (Greplová), 22.1.: 23 ex. (Ševčíková),
25.2.: 17 ex. (Doupal), 3.3.: 740 ex. (Doupal,
Maton), 4.3.: 90 ex. (Doupal), 6.3.: 10 ex. (Prágr),
10.3.: 170 ex. (Doupal), 15.3.: 4 ex. (Šírek, Šafrá-
nek), 16.3.: 2 ex. (L. Novák), 17.3.: 28 ex. (Kan-
torová), 18.3.: 7 ex. (Doupal), 22.3.: 4 ex. (Šírek),
24.–26.3.: 5 ex. (Šafránek a spol.), 28.3.: 12 ex.
(Šírek), 2.4.: 18 ex. (Šírek), 7.4.: 1 ex. (C. Eve-
rill), 28.10.: 33 ex. (Doupal), 31.10.: 60 ex. (Šírek),
3.11.: 94 ex. (D. Lučan), 4.11.: 80 ex. (Šírek),
8.11.: 92 ex. (Havránek), 10.11.: 1 ex. (Doupal),
11.11.: 3 ex. (Doupal), 24.12.: 15 ex. (C. Eve-
rill), 24.–25.12.: 45 ex. (Šírek), 27.12.: 26 ex.,
28.12.: 35 ex. (Šírek), 31.12.: 15 ex. (Mezulian)

Husice liščí (*Tadorna tadorna*)

15.3.: 1 ex. (Šírek, Šafránek), 5.5.: 1 pár (Doupal)

Husice nilská (*Alopochen aegyptiacus*)

14.–31.3.: 1 ex. (J. Novák, L. Novák, Šírek, Doupal),
2.–16.4.: 1 ex. (Šírek), 3.–10.5.: 1 ex. (Šírek),
13.–20.5.: 2 ex. (Doupal, Šírek), 23.5.: 3 ex. (Šírek),
po celý VI. 1–2 ex., pár (Šírek), 2.7.–7.8.: 1 ex.
(Šírek)

Kachna divoká (*Anas platyrhynchos*)

maxima: I.: 2880 ex., II.: 1000 ex., III.: 420 ex.,
IV.: 85 ex., V.: 120 ex., VI.: 700 ex., VIII.: 750 ex.,
včetně 300 vysazených, 1F vodí 7 pull,
IX.: 1600 ex., XI.: 700 ex., XII.: 1500 ex.

Kopřivka obecná (*Anas strepera*)

maxima: III.: 10 ex., IV.: 19 ex., V.: 7 ex., VI.: 2 ex.,
VIII.: 1 ex., IX.: 1 ex., X.: 3 ex., XI.: 3 ex., XII.: 2 ex.

Čírka obecná (*Anas crecca*)

maxima: I.: 3 ex., III.: 18 ex., IV.: 26 ex., V.: 1M,
VIII.: 5 ex., IX.: 20 ex., X.: 56 ex., XI.: 20 ex.

Čírka modrá (*Anas querquedula*)

maxima: III.: 43 ex., IV.: 35 ex., 5.–3. 6.: 2M,
VIII.: 15 ex., IX.: 8 ex.

Ostralka štíhlá (*Anas acuta*)

22.1.: 1M (D. Lučan), 3.3.: 6 ex. (Doupal, Maton),
3.3.: 10 ex. (Šírek), 12.3.: 5 ex. (Šírek), 20.3.: 1M
(Šafránek, Vojtěchovský), 23.–29.9.: 2 ex. (Dou-
pal, Šírek), 1.10.: 3 ex. (Šírek), 6. 10.: 5 ex. (C.
Everill), 9.10.: 3 ex. (Šírek), 11.10.: 3 ex. (Goebel),
4.11.: 1 p. (Goebel)

Lžičák pestrý (*Anas clypeata*)

maxima: III.: 6 ex., IV.: 50 ex., V.: 5 ex., VII.: 8 ex.,
VIII.: 3 ex., IX.: 4 ex., X.: 4 ex.

Hvzďák euroasijský (*Anas penelope*)

maxima: III.: 117 ex., IV.: 5 ex., 1.–15.5.: 1M (Dou-
pal, Šírek), IX.: 14 ex., X.: 9 ex., XI.: 5 ex., XII.: 8 ex.

Turpan hnědý (*Melanitta fusca*)

1.–30.1.: 1 ex. (Greplová, Šírek, Lučan, Novák),
15.–30.11.: 2 ex. (Vrána, Vlček, Šírek), 1.–31.12.: 5 až
29 ex. (Šírek aj.)

Hohol severní (*Bucephala clangula*)

1.1.: 6F/juv. (Greplová), 3.1.: 1M, 2F (Šírek),
15.1.: 9 ex. (Šírek), 21.1.: 10 ex. (Greplová),
22.1.: 1M, 12F (D. Lučan), 25.1.: 2M, 13F (Novák),
26.1.: 9 ex. (Šírek), 30.1.: 1M (Šírek), 12.2.: 6 ex.
(Šírek), 4.3.: 1M (Šírek), 7.3.: 1 p. (Šírek), 9.3.: 1M
(Šírek), 10.3.: 3 ex. (Doupal), 13.3.: 11 ex.
(Šírek), 15.3.: 7 ex. (Šírek, Šafránek), 16.3.: 12 ex.
(L. Novák), 17.3.: 8 ex. (Kantorová), 18.3.: 4 ex.
(Doupal), 20.3.: 5 ex. (Šírek), 24.3.: 7 ex. (Šafrá-
nek), 15.11.: 2 ex. (J. Vrána), 16.11.: 1 ex. (J. Šírek)
5.12.: 3 ex. (J. Šírek), 7.–19.12.: 4 ex. (Adamík,
J. Novák), 21.12.: 21 ex. (Goebel), 23.12.: 5 ex. (Voj-
těchovský), 24.12.: 18 ex. (C. Everill), 28.12.: 12 ex.
(Šírek), 29.12.: 3 ex. (Goebel), 31.12.: 2 ex. (Šírek)

Morčák bílý (*Mergus albellus*)

1.–21.1.: 1M (Greplová), 22.1.: 1M, 4F (D. Lučan),
25.1.: 3F (J. Novák), 25.1.: 5 ex. (Gahura), 26.1.: 4F
(Šírek), 4.3.: 1F (John, Doupal), 24.11.: 1F (Vlček),
19.12.: 2 ex. (J. Novák), 23.12.: 3 ex. (Vojtěchovský),
31.12.: 1 ex. (Šírek)

Morčák prostřední (*Mergus serrator*)

9.4.: 16 ex. (Šírek), 26.10.: 2 ex. (Šírek)

Morčák velký (*Mergus merganser*)

maxima: I.: 30 ex., II.: 23 ex., III.: 30 ex., IV.: 8 ex.,
7.8.: 9 ex. (Šírek), X.: 11 ex., XI.: 22 ex., XII.: 20 ex.

Zrzohlávka rudozobá (*Netta rufina*)

1.–3.1.: 1M (Greplová, Šírek), 16.3.: 1 P (L. Novák), 21.3.: 2 p. (J. Novák), 28.3.: 3M, 2F (Šírek), 9.4.: 1 p. (Šírek), 14.–15.4.: 2M (Greplová, Doupal), 16.4.: 6 ex. (Šírek), 18.4.: 2p. (Šírek), 21.4 – 6M, 2F (Doupal), 22.4.: 1 p. (Doupal), 23.4.: 1 p. (Šírek), 3.–5.5.: 2M (Doupal, Šírek), 6.–7.5.: 3M (Doupal, Šírek), 11.5.: 1M (Šírek), 23.5.: 2M (Šírek), 18.–22.6.: 1F (J. Šírek), 24.6.: 1M (Greplová), 26.8.: 7 ex. (Jurečka)

Polák velký (*Aythya ferina*)

maxima: I.: 28 ex., III.: 88 ex., IV.: 35 ex., V.: 100 ex., VI.: 140 ex., 1F + 1 pull, VII.: 30 ex., VIII.: 20 ex., IX.: 58 ex., X.: 67 ex., XI.: 57 ex., XII.: 50 ex.

Polák chocholačka (*Aythya fuligula*)

maxima: I.: 32 ex., III.: 63 ex., IV.: 70 ex., V.: 50 ex., VI.: 18 ex., VII.: 20 ex., VIII.: 22 ex., IX.: 15 ex., X.: 22 ex., XI.: 23 ex., XII.: 80 ex.

Polák kaholka (*Aythya marila*)

9.4.: 1F (Šírek), 5.–19.12 1 ex. (Šírek, J. Novák), 29.12.: 7 ex. (Goebel), 31.12.: 8 ex. (Šírek)

Polák malý (*Aythya nyroca*)

15.–25.1.: 1M (Greplová, Gahura, D. Lučan, Šírek), 18.3.: 1M (Doupal, Chromek), 29.4.: 1M (Šírek, Doupal), 30.9.: 3 ex. (Doupal), 3.10.: 1F (J. Novák)

Tetřívěk obecný (*Tetrao tetrix*)

31.3.: 1F (Šírek), nový druh pro Tovačov!

Potáplice severní (*Gavia arctica*)

1.–2.4.: 1 ex. (Turčoková, Svobodovi, Šírek), 14.6.: 1 ad. v p. š. (Šafránek, Chytil), 20.10.: 1 ex. (Goebel), 4.11.: 1 ex. (Goebel), 10.11.: 1 ex. (Doležal), 15.11.: 1 ex. (Vrána), 1.12.: 1 ex. (Goebel), 12.–24.12.: 1 ex. (J. Novák, Everill, Šírek aj.)

Potáplice malá (*Gavia stellata*)

19.5.: 1 ex. (Šírek, Doležal), 18.10.: 1 ex. (Šírek), 2.11.: 1 ex. (D. Lučan)

Potápka roháč (*Podiceps cristatus*)

maxima: I.: 5 ex., III.: 29 ex., IV.: 90 ex., V.: 119 ex., VI.: 80 ad. ex., VIII.: 60 ad. a 20 juv. ex., IX.: 40 ex., X.: 115 ex., XI.: 33 ex., XII.: 40 ex.

Potápka rudokrká (*Podiceps grisegena*)

8.–9.4.: 1 ex. (Doupal, Doležal), 16.–24.11.: 1 ex. (Goebel, Vlček), 1.–12.12.: 1 ex. (Goebel, Novák, Šírek)

Potápka černokrká (*Podiceps nigricollis*)

maxima: III.: 29 ex., IV.: 10 ex., V.: 12 ex., VI.: 5 ex., VIII.: 3 ex.

Potápka malá (*Tachybaptus ruficollis*)

maxima: I.: 1 ex., II.: 7 ex., III.: 3 ex., V.: 2 p., VI.: hnízdí minimálně 5 p., VIII.: 5 ex., IX.: 8 ex., X.: 9 ex., XI.: 5 ex.,

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*)

maxima: I.: 100 ex., II.: 80 ex., III.: 110 ex., IV.: 550 ex., V.: 10 ex., VI.: 10 ex., VII.: 20 ex., VIII.: 33 ex., IX.: 75 ex., X.: 250 ex., XI.: 420 ex., XII.: 500 ex.

Volavka popelavá (*Ardea cinerea*)

maxima: I.: 76 ex., II.: 6 ex., III.: 25 ex., V.: 12 ex., VI.: 14 ex., IX.: 62 ex., X.: 250 ex., XI.: 80 ex., XII.: 51 ex., hnízdní kolonie v Zástudánči zcela zanikla

Volavka červená (*Ardea purpurea*)

30.4.: 2 ex. (Šírek, Šafránek), 1.5.: 1 ex. (Doupal, Belfín), 7.5.: 1 ex. (Shromáždil), 13.5.: 1 ex. (Doupal, Lučan)

Volavka stříbřitá (*Egretta garzetta*)

1.5.: 1 ex. (Doupal, Belfín), 18.5.: 2 ex. (Doupal), 19.5.: 1 ex. (Šírek, Doležal)

Volavka bílá (*Egretta alba*)

maxima: I.: 7 ex., III.: 9 ex., IV.: 7 ex., V.: 6 ex., VI.: 2 ex., VII.: 1 ex., VIII.: 10 ex., IX.: 11 ex., X.: 56 ex., XI.: 70 ex., XII.: 19 ex.

Volavka vlasatá (*Ardeola ralloides*)

9.–10.6.: 2 ex. (Šírek, Doupal)

Bukač velký (*Botaurus stellaris*)

20.3.: 1 ex. (Šírek)

Kvakoš noční (*Nycticorax nycticorax*)

24.3.: 1 ex. (Doležal), 21.4.: 1 ex. (Doupal), 19.5.: 1 ex. (Doležal), 10.–14.6.: 1 ad. (L. Novák, Šírek), 18.6.: 1 imm., 10.7.: 3 ex., 7.8.: 3 ex., 13.8.: 22 ex., 17.8.: 17 ex., 22.8.: 32 ex., 27.8.: 2 juv. (Šírek)

Bukáček malý (*Ixobrychus minutus*)

19.5.: 1 ex. (Šírek, Doležal), 23.5.: 1 ex. (Šírek), 27.5.: 2M (Doupal), 9.6.: 1 ad. M (Šírek), 10.6.: 1 ex. (L. Novák), 14.6.: 3 ex. (Havránek), 16.6.: 1 p. (Doupal), 22.6.: 1M (Šírek), 24.6.: 1 ex. (Greplová), 15.7.: 1 ex. (Doupal), 27.7.: 2 juv.

(Doupal), 8.8.: 1 ex. (J. Novák), 18.8.: 1 juv. (Doupal), 19.8.: 1 ex. (Šafránek), 8.9.: 1 ex. (Doupal), 15.9.: 1 ex. (Doupal)

Čáp bílý (*Ciconia ciconia*)

na hnízdě v Tovačově vyvedeni 2 juv.

Čáp černý (*Ciconia nigra*)

20.–22.3.: 1 ex. (Čihalík, Šírek), 29.3.: 1 ex. (Šírek), 3.4.: 1 ex. (Boucňý), 14.4.: 2 ex. (Lučan), 7.8.: 2 ex. (Šírek)

Orel mořský (*Haliaeetus albicilla*)

podle jednotlivých měsíců: I.: 1 až 3 ex., II.: 3 ex., III.: 4 imm., IV.: 1 ex., V.: 1 imm., VIII.: 1 juv., X.: 2 ad., 1 imm., XI.: 3 ex., XII.: 2 imm.

Orlovec říční (*Pandion haliaetus*)

22.3.: 1 ex. (Šírek), 3.4.: 4 ex. (Boucňý), 5.4.: 1 ex. (Šírek), 7.–9.4.: 1 ex. (C. Everill, Šírek), 13.4.: 2 ex. (Šírek), 14.4.: 1 ex. (Doupal), 15.4.: 2 ex. (Doupal), 18.4.: 1 ex. (Šírek), 21.4.: 1 ex. (Doupal), 22.4.: 3 ex. (Doupal, Lučan), 27.5.: 1 ex. (Doupal), 2.9.: 1 ex. (Doupal), 8.9.: 1 ex. (Goebel), 30.9.: 1 ex. (Doupal)

Orel křiklavý (*Aquila pomarina*)

6.5.: 1 ad. (Doupal, Lučan)

Včelojed lesní (*Pernis apivorus*)

7.5.: 1 ex. (Shromáždil)

Luňák červený (*Milvus milvus*)

3.3.: 1 ex. (Doupal, Maton), 5.4.: 1 ex. (Šírek)

Luňák hnědý (*Milvus migrans*)

30.3.: 1 ex. (Šírek), 8.4.: 1 ex. (Lučan), 5.5.: 1 ex. (Doupal), 8.5.: 1 ex. (Doupal, Lučan), 18.6.: 1 ex. (Šírek)

Moták pochop

(*Circus aeruginosus*) – hnízdí 5 párů (Šírek)

Káně rousná (*Buteo lagopus*)

10.3.: 1 ex. (Doupal), 9.4.: 1 ex. (Doležal), 22.4.: 1 ex. (Doupal), 30.9.: 1 ex. (Doupal), 17.11.: 1 ex. (Doupal), 31.12.: 1 ex. (Mezulan)

Moták pilich (*Circus cyaneus*)

3.11.: 1F (D. Lučan), 26.12.: 2 ex. (Doupal)

Moták lužní (*Circus pygargus*)

29.4.: 1M (Šírek, Doupal), 5.5.: 1F (Doupal)

Poštolka rudonohá (*Falco vespertinus*)

8. 9.: 1 juv. (Doupal)

Ostříž lesní (*Falco subbuteo*)

2.9.: 1 ex. (Doupal), 22.9.: 1 ex. (John)

Sokol stěhovavý (*Falco peregrinus*)

25.2.: 1 ex. (Doupal), 3.3.: 1 ex. (Šírek), 30.9.: 1 ex. (Doupal), 4.11.: 1 ex. (D. Lučan), 31.12.: 1 ex. (Mezulan)

Raroh velký (*Falco cherrug*)

4.3.: 1 ex. (Doupal), 30.9.: 1 ex. (Doupal)

Jeřáb popelavý (*Grus grus*)

17.3.: 1 ex. (Doupal), 14.4.: 1 ex. (Doupal), 20.4.: 6 ex. (Pospíšil), 26.10.: 7 ex. (Zahradníček)

Chřástal vodní (*Rallus aquaticus*)

24.3.: 1 ex. (Doupal), 29.4.: 1 ex. (Šírek, Doupal), 10.9.: 1 ex. (Šírek), 21.9.: 1 ex. (Praus), 25.9.: 2 ex. (Šírek), 24.10.: 1 ex. (Novák), 28.11.: 1 ex. (J. Novák)

Chřástal kropenatý (*Porzana porzana*)

19.5.: 1 ex. (Doupal), 2.9.: 1 ex. (Doupal)

Chřástal malý (*Porzana parva*)

18.4.: 1 ex. (Bodinek), 27.7.: 1 juv. (Doupal)

Slípka zelenonohá (*Gallinula chloropus*)

vyhnízdlily min. 3 páry (Šírek)

Lyska černá (*Fulica atra*)

maxima: I.: 427 ex., II.: 300 ex., III.: 100 ex., IV.: 135 ex., V.: 370 ex., VI.: 460 ex., VIII.: 1100 ex., IX.: 380 ex., X. a XI– 200 ex., XII.: 350 ex.

Keptuška stepní (*Vanellus gregarius*)

9.10.: 1 ex. (Šírek), FK 54/2012

Čejka chocholáta (*Vanellus vanellus*)

25.2.: 1 ex., maxima: IX.: 500 ex., X.: 800 ex., XI.: 1200 ex.,

Kulík zlatý (*Pluvialis apricaria*)

18.3.: 1 ex. (Doupal), 9.10.: 3 ex. (Šírek), 17.–18.10.: 1 ex. (Šírek), 31.10.: 2 ex. (Šírek)

Kulík písečný (*Charadrius hiaticula*)

28.9.: 2 ex. (John)

Ústříčník velký (*Haematopus ostralegus*)

28.4.: 2 ex. (Doupal)

Tenkozobec opačný (*Recurvirostra avosetta*)

11.4.: 1 ex. (J. Novák)

Pisla čáponohá (*Himantopus himantopus*)

30.4.: 2 ex. (Šírek, Šafránek), 1.5.: 4 ex. (Barták)

Vodouš bahenní (*Tringa glareola*)

7.–8.4.: 3 ex. (Goebel, Šírek), 13.–20.4.: 1 ex. (Šírek, Bodinek), 28.4.: 3 ex. (Doupal), 27.7.: 2 ex. (Doupal), 2.9.: 3 ex. (Doupal)

Vodouš rudonohý (*Tringa totanus*)

18.3.: 1 ex. (Doupal, Chromek), 24.3.: 2 ex. (Šafránek a spol.), 25.3.: 4 ex. (Doupal), 29.–30.3.: 3 ex. (Šírek), 1.4.: 1 ex. (Doupal), 2.4.: 5 ex. (Šírek), 5.–7.4.: 3 ex. (Šírek, Everill), 8.4.: 6 ex. (Šírek), 11.4.: 4 ex. (Novák), 13.4.: 3 ex. (Šírek), 14.4.: 1 ex. (Greplová), 18.4.: 4 ex. (Bodínek), 28.4.: 1 ex. (Doupal)

Vodouš šedý (*Tringa nebularia*)

24.3.: 2 ex. (Šafránek a spol.), 30.3.: 1 ex. (Šírek), 2.–3.4.: 1 ex. (Šírek), 5.4.: 5 ex. (Šírek), 18.4.: 2 ex. (Bodínek), 20.4.: 4 ex. (Bodínek), 27.4.: 3 ex. (Doupal), 29.4.: 2 ex. (Šírek, Doupal), 6.5.: 1 ex. (Doupal), 27.7.: 1 ex. (L. Doupal), 7.8.: 2 ex. (J. Šírek), 18.8.: 2 ex. (Doupal), 21.8.: 1 ex. (Šírek), 2.9.: 1 ex. (Doupal), 28.9.: 1 ex. (Goebel), 29.9.: 2 ex. (Šírek), 30.9.: 1 ex. (Doupal), 6.–12.10.: 1 ex. (Goebel, Šafránek, Šírek), 13.–22.10.: 2 ex. (Goebel, Šírek)

Vodouš kropenatý (*Tringa ochropus*)

7.–21.1.: 1 ex. (Střiteský, Greplová), 17.3.: 1 ex. (Doležal), 20.3.: 1 ex. (Šírek), 24.3.: 4 ex. (Šafránek a spol.), 29.–30.3.: 2 ex. (Šírek), 2.4.: 4 ex. (Šírek), 3.4.: 2 ex. (Šírek), 8.4.: 2 ex. (Šírek), 18.8.: 1 ex. (Doupal), 13.10.: 1 ex. (Šírek)

Vodouš tmavý (*Tringa erythropus*)

5.4.: 1 ex. (Šírek), 14.4.: 2 ex. (Greplová), 29.4.: 1 ex. (Doupal), 23.6.: 3 ex. (Doležal), 18.8.: 1 ex. (Doupal), 23.9.: 1 ex. (Doupal), 15.–22.10.: 1 ex. (Šafránek, Šírek)

Břehouš černoocasý (*Limosa limosa*)

1.4.: 1 ex. (C. Everill), 3.4.: 3 ex. (Šírek)

Koliha velká (*Numenius arquata*)

23.6.: 1 ex. (Doupal), 18.8.: 5 ex. (Doupal), 29.8.: 6 ex. (Šírek), 2.9.: 12 ex. (Doupal), 7.9.: 4 ex. (Šírek), 8.9.: 3 ex. (Goebel), 28.9.: 2 ex. (Studecký), 30.9.: 1 ex. (Doupal), 11.11.: 1 ex. (Goebel, Šírek)

Koliha malá (*Numenius phaeopus*)

3.4.: 1 ex. (Číhalík), 27.4.: 3 ex. (Doupal), 23.9.: 1 ex. (Šírek)

Bekasina otavní (*Gallinago gallinago*)

5.4.: 1 ex. (Šírek), 23.9.: 1 ex. (Doupal), 28.9.: 2 ex. (Goebel), 6.10.: 2 ex. (Goebel), 17.10.: 2 ex. (Šírek), 28.10.: 6 ex. (Doupal), 4.11.: 1 ex. (Goebel)

Slučka malá (*Lymnocyrtus minimus*)

27.4.: 1 ex. (Doupal)

Jespák bojovný (*Philomachus pugnax*)

3.3.: 2 ex. (Doupal, Maton), 17.3.: 1 ex. (Doupal), 20.3.: 3 ex. (Šírek), 22.3.: 1 ex. (Šírek), 25.3.: 2 ex. (Doupal), 26.3.: 4 ex. (Šírek), 28.3.: 13 ex. (Šírek), 29.3.: 25 ex. (Šírek), 30.3.: 42 ex. (Šírek), 1.4.: 33 ex. (Doupal), 2.4.: 42 ex. (Šírek), 3.4.: 55 ex. (Šírek), 5.4.: 16 ex. (Šírek), 7.4.: 2 ex. (Goebel), 8.4.: 1 ex. (Šírek), 14.4.: 1 ex. (Greplová), 16.4.: 2 ex. (Šírek), 22.4.: 2 ex. (Doupal), 28.4.: 21 ex. (Doupal), 29.4.: 13 ex. (Šírek, Doupal, Doležal), 30.4.: 5 ex. (Šírek, Šafránek), 1.5.: 2 ex. (Doupal), 5.5.: 7 ex. (Doupal), 8.5.: 3 ex. (Doupal), 19.5.: 7 ex. (Doupal), 26.5.: 5 ex. (Doupal), 27.5.: 1 ex. (Šírek), 23.6.: 2 ex. (Doležal), 8.9.: 4 ex. (Doupal), 18.9.: 5 ex. (Šírek), 23.–26.9.: 3 ex. (Šírek), 27.9.: 6 ex. (Šírek), 30.9.–1.10.: 4 ex. (Doupal, Šírek), 23.10.: 1 ex. (Šírek), 4.11.: 1 ex. (Goebel)

Jespák obecný (*Calidris alpina*)

24.3.: 1 ex. (Šafránek a spol.), 30.3.: 1 ex. (Šírek), 5.–8.4.: 2 ex. (Šírek, D. Lučan), 11.5.: 2 ex. (Šírek), 10.–12.10.: 1 ex. (Šafránek, Šírek), 15.10.: 3 ex. (Šafránek, Šírek), 18.10.: 2 ex. (Šírek), 23.–26.10.: 1 ex. (Šírek), 28.10.: 4 ex. (Doupal), 31.10.: 22 ex. (Šírek), 3.11.: 2 ex. (D. Lučan), 4.11.: 3 ex. (Goebel)

Racek chechtavý (*Larus ridibundus*)

25.2.: několik hejn letí na S (Doupal), maxima: III.: 5000 ex., IV.: 1600 ex., V.: 250 ex., VI.: 400 ad. + létající juv., hnízdí asi 200 p., VIII.: 1500 ex., IX.: 850 ex., X.: 3000 ex., XI.: 1200 ex., XII.: 250 ex.

Racek černohlavý (*Larus melanocephalus*)

9.3.: 1 ex. (Číhalík), 17.3.: 1 ex. (Doupal), 18.–24.3.: 2 ex. (Greplová, Šírek, Šafránek, J. Novák), 9.4.: 2 ex. (Doležal), 20.–22.4.: 2 ex. (Bodínek, Doupal), 28.4.: 6 ex. (Doupal), 8.5.: 2 ex. (Doupal), 7.–21.8.: 2 juv. (Šírek), 29.8.: 2 ex. (Šírek), 26.–29.9.: 1 imm. (Šírek), 9.–20.10.: 1 ex. (Šírek), 11.11.: 1 ex. (Doupal)

Racek bouřní (*Larus canus*)

maxima: I.: 670 ex., II.: 28 ex., III.: 450 ex., IV.: 15 ex., 7.8.: 2 ex. (Šírek), 12.8.: 5 ex. (Goebel), 17. a 26.9.: 1 imm. (Šírek), X.: 50 ex., XI.: 120 ex., XII.: 340 ex.

Racek stříbřitý (*Larus argentatus*)

3.3.: 3 imm. (Doupal, Maton, Šírek), 14.4.: 1 imm.

(Doupal), 28.–30.10.: 1ex. (Šírek), 13.11.: 1 ex. (Šírek), 1.12.: 2 juv. (Doupal)

Racek žlutohý (Larus fuscus)

3.–4.3.: 1 imm. (Šírek, Doupal), 2.4.: 2 ad. (Šírek), 8.4.: 5 ad. (Lučan), 9.4.: 4 ad. (Doležal), 13.4.: 1 ex. (Šírek), 22.4.: 1 ex. (Doupal, D. Lučan), 13.5.: 1imm. (Doupal, D. Lučan), 15.5.: 1ad. – *L.f.graellsii/intermedius* (Šírek, Mezulian), 28.9.: 2 juv. (Goebel), 29.9.: 12 ex. (Šírek), 17.–20.10.: 2 imm. (Šírek), 4.11.: 1 ex. (Goebel), 10.11.: 2 ex. (Goebel), 11.11.: 1 ex. (Šírek), 15.11.: 1 ex. (Šírek)

Racek bělohavý (Larus cachinnans)

maxima: I.: 250 ex., II.: 35 ex., III.: 125 ex., IV.: 60 ex., V.: 30 ex., VI.: 3 imm., VIII.: 18 ex., IX.: 20 ex., X.: 750 ex., XI.: 165 ex., XII.: 66 ex.

Racek středomořský (Larus michahellis)

19.7.: 1 ex. 3K (Šírek), 21.7.: 3 ex. (Doupal), 7.8.: 10 ex. (J. Šírek), 17.8.: 1 juv. (Šírek), 21.8.: min. 20 ex. (Šírek) v hejnech velkých racků tvoří část pozorovaných ptáků, např. 8.10.: min. 2 imm. (Šírek), 4.11.: 3 ex. (Goebel), 13.11.: 1 ex. (Šírek), 15.11.: 1 ex. (Šírek)

Racek malý (Larus minutus)

22.4.: 18 ex. (Doupal), 27.4.: 16 ex. (Doupal), 28.4.: 21 ex. (Doupal), 5.5.: 5 ex. (Doupal), 8.5.: 15 ex. (Doupal), 13.5.: 1 ex. (Doupal, D. Lučan), 18.5.: 2 imm. (Doupal), 23.5.: 3 imm. (Šírek), 26.5.: 5 imm. (Doupal), 30.–31.5.: 1 imm. (Šírek), 13.10.: 1 ad. (Šírek), 15.10.: 2 ad. (Šafránek, Šírek), 28.10.: 5 ad., 4 imm. (Doupal), 30.10.: 2 ex. (J. Šírek), 31.10.: 4 ex. (J. Novák), 3.–4.11.: 2 juv. (D. Lučan, Goebel), 14.11.: 1 ex. (J. Novák)

Racek tříprstý (Rissa tridactyla)

3.–11.11.: 2 juv. (D. Lučan, Šírek, Šafránek a jiní), FK 62/2012

Rybák obecný (Sterna hirundo)

7.4.: 1 ex., 1.6.: Troubecká pískovna, hnízdí 33–35 párů (Šafránek, Chytil), 21.8.: 24 ex. (Šírek), 18.9.: 1 ad. (Doupal, Šírek)

Rybák velkozobý (Sterna caspia)

8.4.: 2 ex. (Doupal)

Rybák bahenní (Chlidonias hybridus)

28.4.: 3 ex. (Doupal), 29.4.: 1 ex. (Šírek, Doupal), 30.4.: 3 ex. (Šírek, Šafránek), 8.5.: 1 ex. (Doupal),

12.5.: 6 ex. (Šírek), 19.5.: 6 ex. (Doupal), 23.5.: 1 ex. (Šírek), 26.5.: 5 ex. (Doupal), 27.–30.5.: 3 ex. (Doupal, Šírek)

Rybák bělokřídý (Chlidonias leucopterus)

28.4.: 23 ex. (Doupal), 29.4.: 16 ex. (Šírek, Doupal), 15.5.: 2 ex. (Šírek)

Rybák černý (Chlidonias niger)

20.4.: 10 ex. (Bodínek), 22.4.: 2 ex. (Doupal), 29.4.: 15 ex. (Doležal), 30.4.: 4 ex. (Šírek, Šafránek), 1.5.: 24 ex. (Doupal, Belfin), 3.5.: 4 ex. (Šírek), 5.5.: 15 ex. (Doupal), 7.–8.5.: 6 ex. (Doupal, Šírek), 15.5.: 3 ex. (Šírek), 19.5.: 6 ex. (Doupal, Šírek), 23.5.: 11 ex. (Šírek), 26.5.: 9 ex. (Doupal) 27.5.: 6 ex. (Doupal), 30.5.: 2 ex. (Doupal), 31.5.: 11 ex. (Šírek), 14.6.: 10 ex. (Šírek), 15.–16.6.: 3 ex. (Havránek, Doupal), 22.–23.6.: 1 ex. (Šírek, Doupal), 24.6.: 3 ex. (Greplová), 2.7.: 13 ex. (Šírek), 16.–21.7.: 3 ex. (Šírek, Doupal), 27.7.: 2 ex. (Doupal, Šírek), 7.8.: 10 ex. (Šírek), 19.–29.8.: 1 juv. (Šafránek, Šírek), 17.9.: 1 ex., 27.9.: 1 ex. (Šírek)

Kalous pustovka (Asio flammeus)

19.2.: 1 ex. (Greplová)

Dudek chocholatý (Upupa epops)

14.4.: 1 ex. (Greplová)

Vlha pestrá (Merops apiaster)

22.8.: 6 ex. (J. Novák)

Linduška horská (Anthus spinoletta)

15.1.: 1 ex. (Havránek)

Linduška rudokrká (Anthus cervinus)

29.4.: 3 ex. (Šírek, Doupal)

Slavík modráček (Luscinia svecica)

30.3.: 1ex. (Šírek), 8.4.: 1 ex. (Doupal)

Skřivan lesní (Lullula arborea)

30.9.: 15 ex. (Doupal)

Sýkořice vousatá (Panurus biarmicus)

1.4.: 1 ex. (Doupal), 21.10.: 1 p. (Doupal), 7.12.: 2 ex. (Adamík)

Brkoslav severní (Bombycilla garrulus)

8.12.: 1 ex. (Havránek), 21.12.: 9 ex. (Šírek)

Sýkora parukářka (Parus cristatus)

29.9.: 1 ex. (Doupal)

Sněhule severní (Plectrophenax nivalis)

3.11.: 1 ex. (D. Boucný)

ZÁVĚR

Rok 2012 byl z hlediska výskytu vzácných druhů významný díky prvnímu pozorování tetřívka obecného v Tovačově, čímž se počet druhů zjištěných na Tovačovsku dostal na číslo 301. Druhé pozorování v oblasti bylo zaznamenáno u keptušky stepní a pisily čáponohé, počtvrté byla zjištěna volavka vlasatá a ústříčník velký, popáté berneška bělolící. Z pohledu hnízdících druhů je smutným konstatováním, že přestaly hnízdit potápka černokrká a volavka popelavá, kdysi tradičně hnízdící koloniální ptáci. Radikálně se snížil počet hnízdících kachen, kromě kachny divoké byla zjištěna jen jedna rodinka poláka velkého, jinak zcela chybí údaje o hnízdění kachnovitých. Podruhé zahnízdila husa velká (první hnízdění 2011). Hnízdil i minimálně 1 pár bukáčka malého, v kolonii na Hradeckém rybníku hnízdilo asi 200 párů racků chechtavých a narůstají počty rybáka obecného na umělých ostrůvcích Troubecké pískovny.

Potvrzuje se tak pravda posledních let, že Tovačovsko je významnou tahovou zastávkou řady druhů ptáků a lze zde vidět raritní druhy i v celorepublikovém kontextu. Jeho význam pro hnízdění se ale postupně snižuje.

LITERATURA

- ŠÍREK J. 2007–2008: Jaký byl rok 2006 na Tovačovsku? Zprávy MOS 65–66: 110–111.
- ŠÍREK J. 2009: Ornitologický rok 2008 na Tovačovsku. Zprávy MOS 67: 80–83.
- ŠÍREK J. 2010: Ornitologický rok 2009 na Tovačovsku. Zprávy MOS 68: 66–69.
- ŠÍREK J. 2011: Ornitologický rok 2010 v Tovačově. Zprávy MOS 69: 57–61.
- ŠÍREK J. 2012: Výskyt ptáků na Tovačovsku v roce 2011. Zprávy MOS 70: 58–62.
- INTERNETOVÉ ZDROJE
- www.birds.cz
- www.birdwatcher.cz
- www.klub300.cz